

הדרך האחרונה
סיפורו של מיתוס

המכון החינוכי הישראלי ע"ש יאנוש קורצ'אק ע"ה
The Korbak Educational Institute of Israel

המסע האחרון של יאנוש קורצ'אק

מארק רודניצקי

ראיון מיום 17 בדצמבר 1996 בפריז. מתוך הבלוג של רומן וורובלבסקי

<https://jimbaotoday.blogspot.com/search?q=Marek+Rudnicki>

תרגמה מאנגלית: ד"ר אורנה דובדבני

מארק רודניצקי היה בגטו וארשה בעת הגירוש. הוא סיפר את שראה במאמר "המסע האחרון של יאנוש קורצ'אק", וכן בשיחה עם רומן וורובלבסקי, בנו של מישה וורובלבסקי שהיה מדריך בבית היתומים באותה עת. רודניצקי הלך לצד קורצ'אק והילדים מבית היתומים ברחוב סיינה עד ל"שער באומשלגפלאץ".

כותב **רומן וורובלבסקי**: בפריז, פגשתי את חברו הוותיק של אבי, מארק רודניצקי מספר פעמים. הוא הכיר היטב את יאנוש קורצ'אק וכך סיפר לי על 5 באוגוסט 1942:

אני לא רוצה לנתץ מיתוסים, אבל אני חייב להתייחס למה שראיתי אז. האווירה נשלטה על ידי תחושה עצומה של פסיביות, אוטומטיות ואפתיה. אף אחד לא התרגש בצורה נראית לעין שזה היה קורצ'אק שהלך, לא הייתה הצדעה (כפי שאנשים מתארים), בוודאי שלא הייתה שום התערבות מצד חברי היודנראט, ואף אחד לא ניגש לקורצ'אק. לא היו מחוות, לא שירה, לא ראשים מורמים בגאווה, ואני לא זוכר אם מישהו נשא את דגל בית היתומים, למרות שיש אנשים שאומרים שזה קרה. הייתה שתיקה אינדיבידואלית ומותשת. קורצ'אק גרר את רגליו, כפוף, מלמל לעצמו משהו מפעם לפעם ...

כמה מבוגרים מבית היתומים, כולל סטפה (וילצ'ינסקה), צועדים לצידו, כמוני, או מאחוריו, הילדים בהתחלה הולכים בקבוצות של ארבעה, אבל אחר כך בכל דרך, בשורות מעורבות, בטור אחד. כמה מהילדים החזיקו את קורצ'אק בבגדיו, אולי בידו, הם הלכו יחד כמו בטרנס.

... ה-5 באוגוסט היה יום חם מאוד. בשל מצבו הבריאותי של קורצ'אק כל הקבוצה נאלצה לעצור מספר פעמים כדי לאפשר לו לנוח. האפשרות הזאת לעצור, הייתה המחווה היחידה מ"צוות הגירוש". לא היה דגל. מארק סיפר לי שככל הנראה קורצ'אק מת בדרכו או עם הגעתו לטרבלינקה. קרונות הבקר כוסו בשכבה עבה של כלור!

בהמלצת המועצה היהודית, עבדתי ממש שם, באומשלגפלאצן, משם יצאו הרכבות העמוסות לכיוון טרבלינקה ... הוא הסתכל עלי ואמר: זה הסוף. ואז הוא הוסיף: - למה? ... ענינו היו מלאות דמעות. שוב ושוב הוא לחש: - למה? למה למה למה?

ורומן מוסיף: מוקדם יותר, קשה היה להבין הצהרה של מארק רודניצקי, חבר של אבי ואחד האחרונים שראו את קורצ'אק: "קורצ'אק מעולם לא הגיע לטרבלינקה בחיים. החום, הגודש, הסירחון וחוסר האוויר היו נוראיים בעגלות הבקר שנסעו בהן לעבר תאי הגזים בטרבלינקה."

כיום אני מאמין בזה.

הדרך האחרונה
סיפורו של מיתוס

המכון החינוכי הישראלי ע"ש יאנוש קורצ'אק ע"ר

The Korczak Educational Institute of Israel

מארק רודניצקי היה גרפיקאי פולני, מאייר ספרים וקריקטוריסט. בנובמבר 1940 נשלח לגטו ורשה, עד לפרוץ מרד ורשה. הוא היה פעיל גם במועצה לסייע ליהודים. בשנת 1942 איבד שם את הוריו ואחיו. במהלך הכיבוש למד אדריכלות בשיעורים סודיים באוניברסיטה הטכנולוגית בוורשה. בהמשך עזב את פולין, וחי שנים רבות בצרפת.